

รายงานการวิจัย เรื่อง

ปัจจัยเสี่ยงและแนวทางการลดความเสี่ยงต่อภาวะสมองเสื่อมในผู้สูงอายุ จังหวัดนนทบุรี
Risk factors and guidelines for dementia risk reduction among older people
in Nonthaburi Province

โครงการวิจัยภายใต้ชุดโครงการเรื่อง : การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพแบบบูรณาการเพื่อลดความ
เสี่ยงต่อภาวะสมองเสื่อม ในผู้สูงอายุ จังหวัดนนทบุรี

(Development of Integrated Model for Health Promotion to Decrease Risks for Dementia in Older People, Nonthaburi Province)

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปรมฤทัย น้อยหมื่นไวย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เรณุการ์ ทองคำรอด

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการวิจัย ประจำปี 2564 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ชื่อเรื่อง ปัจจัยเสี่ยงและแนวทางการลดความเสี่ยงต่อภาวะสมองเสื่อมในผู้สูงอายุ จังหวัดนนทบุรี ชื่อผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปรมฤทัย น้อยหมื่นไวย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรณุการ์ ทองคำรอด

ปีที่แล้วเสร็จ 2567

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความชุกของภาวะสมองเสื่อม และบัจจัยเสี่ยงต[่]อภาวะสมองเสื่อมในผู้สูงอายุ จังหวัดนนทบุรี และ (2) ศึกษาแนวทางการลดความเสี่ยงต[่]อภาวะ สมองเสื่อมในผู้สูงอายุ จังหวัดนนทบุรี

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ระยะที่ 1 การศึกษาความชุกของภาวะสมอง เสื่อมและปัจจัยเสี่ยงต่อภาวะสมองเสื่อมในผู้สูงอายุ เป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 401 คน ที่ ได้รับการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน และระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการลดความเสี่ยงต่อภาวะสมองเสื่อมใน ผู้สูงอายุ ผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 5 คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำงานเกี่ยวข้องกับ การดูแลผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน ที่ได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามความเสี่ยงต่อภาวะสมองเสื่อม แบบคัดกรองภาวะสมองเสื่อมฉบับภาษาไทย และแนวคำถามสำหรับ การสนทนากลุ่ม ที่ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน แบบสอบถามความ เสี่ยงต่อภาวะสมองเสื่อมมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.82 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา สถิติการถดถอยโลจิสติก และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า (1) ความชุกของภาวะสมองเสื่อมของผู้สูงอายุจังหวัดนนทบุรี พบร้อยละ 4.49 โดยพบในเขตสังคมชนบทมากที่สุดคือร้อยละ 7.41 และปัจจัยเสี่ยงต่อภาวะสมองเสื่อมในผู้สูงอายุ ได้แก่ อายุ ความไม่สามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน และภาวะไขมันในเลือดสูง โดยอายุจะส่งผลให้มีโอกาสเกิดภาวะสมอง เสื่อมเพิ่มขึ้น 1.1 เท่าเมื่อเทียบกับผู้มีอายุต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความไม่สามารถในการทำกิจวัตร ประจำวันจะส่งผลให้มีโอกาสเกิดภาวะสมองเสื่อมเพิ่มขึ้น 2.54 เท่าเมื่อเทียบกับผู้ที่สามารถทำกิจวัตร ประจำวันด้วยตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้มีภาวะไขมันในเลือดสูงมีโอกาสเกิดภาวะสมองเสื่อม เพิ่มขึ้น 3.42 เท่าเมื่อเทียบกับผู้มีภาวะไขมันในเลือดต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อควบคุมตัวแปร อื่นๆ และ (2) แนวทางการลดความเสี่ยงต่อภาวะสมองเสื่อมในผู้สูงอายุ จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย นโยบายการ ดูแลผู้สูงอายุ แนวทางการปฏิบัติงานของทีมสุขภาพ การเสริมสร้างศักยภาพของผู้ดูแลผู้สูงอายุ และการเพิ่มโอกาส ของผู้สูงอายุที่มีสุขภาพดี

คำสำคัญ: ความชุก ปัจจัยเสี่ยง ภาวะสมองเสื่อม

Title Risk factors and guidelines for dementia risk reduction among older people

in Nonthaburi Province

Researchers Assistant Professor Dr. Premruetai Noimuenwai and Assistant Professor Dr.

Renukar Thongkhamrod

Year 2024

Abstract

This descriptive study aimed 1) to study the prevalence of dementia and risk factors of dementia among older people in Nonthaburi province and (2) to study the guidelines for reducing the risks of dementia among older people in Nonthaburi province.

The sample was composed of two groups. The first stage, studying the study the prevalence of dementia and risk factors of dementia among older people prevalence rate and risk factors of dementia, were 401 older people in Nonthaburi province who were recruited by stratified random sampling, and the second stage, studying the guidelines for reducing the risks of dementia among older people, were purposive sample of 5 older adults and 5 experts who had involved in dementia care. Research tools of the study included dementia risks questionnaires, Mini-Mental State Examination (Thai) and guidelines for focus group discussion. The content validity of these research tools was verified by 3 experts. The Cronbach's alpha coefficients of dementia risks questionnaires were 0.82. The data were analyzed by descriptive statistics, logistic regression, and content analysis.

The findings were as follows: (1) The prevalence of dementia among the elderly in Nonthaburi province was 4.86%, with the highest prevalence rate in a rural society at 7.41%. Risk factors of dementia among older people include age, inability to do daily activities, and hyperlipidemia. For every year increase in age, the older adults would be more likely to be dementia 1.1 times than those under age (p<.01). The older adults who were inability to do daily activities would be more likely to be dementia 2.54 times than those who were able to perform daily activities (p<.01). The older adults who were hyperlipemia would be more likely to be dementia 3.42 times than those who were not hyperlipidemia (p<.01). Lastly, (2) guidelines for reducing the risk of dementia in the elderly included policies for caring for the elderly, guidelines for health care team, strengthening the capacity of elderly caregivers, and increasing the chances of the elderly to be longer healthy aging.

Keywords: Prevalence, Risk factors, Dementia